

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А.В. Сташин

“ ___ ” _____ 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка сталого розвитку

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 05 “Соціальні та поведінкові науки”
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 051 “Економіка”
(код та найменування спеціальності)

спеціалізація: Інформаційні технології в бізнесі
(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр
(бакалавр/магістр)

Програма навчальної дисципліни “Економіка сталого розвитку” для студентів, які навчаються за галуззю знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” спеціальністю 051 “Економіка” спеціалізацією “Інформаційні технології в бізнесі” освітнього ступеня магістр.

28 серпня 2023 року – 13 с.

Розробник: Ярема О.Р., доцент кафедри цифрової економіки та бізнес аналітики, к.е.н., доцент.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри цифрової економіки та бізнес аналітики

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Шевчук І.Б.
(прізвище, ініціали)

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № __ від “__” _____ 2023 р.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Перехід національної економіки України на модель сталого розвитку значною мірою залежить від наявного потенціалу розширеного відтворення ресурсної бази соціально-економічного піднесення на новій інституціональній і технологічній основі. Досвід передових країн та наслідки структурної і системної перебудови більшості сегментів національного господарства свідчать, що реальні зрушення в напрямі формування передумов сталого розвитку як держави в цілому, так і окремих регіонів можливі лише за умови нарощення не лише виробничого, а й природно-ресурсного, демографічного, науково-технічного, рекреаційного, інформаційного та соціально-культурного потенціалу. Тобто, мова йде про всі складові соціально-економічного потенціалу, а також людський фактор та інституціональні зміни в системі економічних відносин при виборі пріоритетів переходу національного та регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку.

Мета навчальної дисципліни

Мета даної дисципліни – формування у майбутніх фахівців сучасного мислення на засадах концепції сталого розвитку економіки та системи спеціальних знань у сфері прийняття управлінського рішень, набуття практичних умінь та навичок з організації та управління з використанням системного підходу та урахуванням наслідків діяльності по відношенню до довкілля та якості життя. А також просування суспільства на шляху сталого розвитку та забезпечення безпечних умов існування людства в майбутньому.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є наукові засади, теоретичні моделі, технології управління сталим розвитком економіки в контексті врахування численних екзогенних та більшою мірою ендегенних чинників соціально-економічного потенціалу сталого розвитку у зв'язку з інституціональним закріпленням євроінтеграційних прагнень українського народу.

Об'єкт навчальної дисципліни

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є економіка, її підрозділи та процеси, що у них відбуваються, методи та алгоритми розглядаються у зв'язку з відповідними проблемами аналізу та управління в економічних та фінансових системах.

Основними завданнями дисципліни є:

- формування у студентів системи знань з основ сталого розвитку національної економіки;
- набуття студентами навичок та умінь самостійно вирішувати певні практичні питання з урахуванням впливу наслідків діяльності для сталого розвитку національної економіки;
- вміти визначати основні аспекти у діяльності, що мають вплив на сталий розвиток ;
- вміти визначати проблеми, які стоять перед суспільством і які можуть бути вирішені шляхом використання та додержання принципів сталого розвитку економіки;
- оцінювати фактори, що впливають на сталий розвиток національної економіки;
- мати загальне уявлення про методи, засоби розв'язання виникаючих проблем, що перешкоджають сталому економічному розвитку;
- набути знання та вміння використовувати принципи сталого розвитку для вирішення конфліктів між різними економічними інтересами груп у суспільстві та окремої людини у конкретних практичних ситуаціях.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Дана дисципліна пов'язана із такими предметами, як макро-та мікроекономіка, європейська інтеграція та глобальні проблеми сучасності, міжнародна економіка, національна економіка.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки студента, за якого він повинен:

а) знати:

- основні положення концепції сталого розвитку національної економіки;
- основні принципи побудови безпечного існування людства з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів;
- основні відомості про світові сучасні тенденції в напрямку сталого розвитку людства.

б) уміти

- оцінювати фактори, що впливають на сталий розвиток національної економіки;
- визначати основні аспекти у діяльності, що мають вплив на сталий розвиток;
- визначати проблеми, які стоять перед суспільством і які можуть бути вирішені шляхом використання та додержання принципів сталого розвитку;

- мати загальне уявлення про методи, засоби розв'язання виникаючих проблем, що перешкоджають сталому розвитку національної економіки;
- проводити розрахунки індексних показників сталого розвитку;
- користуватися основним набором індикаторів сталого розвитку;
- орієнтуватись в сучасних методиках визначення техногенної, екологічної, економічної, та соціальної безпеки людини;
- використовувати принципи сталого розвитку для вирішення конфліктів між різними інтересами суспільства та окремої людини чи групи у конкретних практичних ситуаціях.

Вимоги до знань і умінь

При вивченні дисципліни «Економіка сталого розвитку» здобувачі вищої освіти набувають такі компетентності (здатність):

КК1 – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК3 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9 – Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10 – Здатність бути критичним і самокритичним.

СК13 – Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14 – Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК17 – Здатність управляти та користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними системами та технологіями.

Програмні результати навчання:

ПР05 – Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПР06 – Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР10 – Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР13 – Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПР25 – Розуміти структуру, основні принципи діяльності та бізнес-процеси суб'єктів ІТ-індустрії.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміня	Зміст критерію рівня сформованості вміня
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Програма складена на **4 кредити**.

Форми контролю – проміжний контроль, іспит.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Теоретичні основи стратегії сталого розвитку економіки
Тема 2.	Поняття системи і розвитку. Формування системи «суспільство- природа»
Тема 3.	Основні ознаки і складові сучасної біосферної кризи
Тема 4.	Міжнародні документи щодо сталого розвитку
Тема 5.	Принципи забезпечення сталого розвитку
Тема 6.	Економічна складова сталого розвитку
Тема 7.	Екологічна та соціальна складові сталого розвитку
Тема 8.	Моніторинг переходу до сталого розвитку
Тема 9.	Європейські виміри сталого розвитку
Тема 10.	Стратегія зеленої економіки
Тема 11.	Стратегія циркулярної економіки
Тема 12.	Біоекономіка як тренд майбутнього

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи стратегії сталого розвитку економіки

Визначення і сутність стратегії сталого розвитку. Завдання і головні принципи переходу до сталого розвитку. Історія формування концепції сталого розвитку суспільства. Відображення питань сталого розвитку у законодавстві України.

Тема 2. Поняття системи і розвитку. Формування системи «суспільство- природа»

Поняття системи і розвитку. Принципи функціонування систем. Уявлення про розвиток систем. Системний підхід і системний аналіз. Механізми стійкості систем. Функції системи. Основні характеристики стійкості системи. Формування системи "суспільство-природа". Еволюція Всесвіту і біосфери. Еволюція людини і суспільства. Світоглядна і методична спадщина давніх цивілізацій. Формування моральних принципів і обмежень в суспільстві. Формування системи "етнос-біосфера".

Тема 3. Основні ознаки і складові сучасної біосферної кризи

Глобальна біосферна криза та 8 "смертних гріхів" людства. Ознаки глобальної екологічної кризи людства. Зникнення видів і зменшення біологічного різноманіття. Ресурсна криза. Біолого-психологічні причини кризи.

Тема 4. Міжнародні документи щодо сталого розвитку

Хронологія прийняття міжнародних документів. Головні матеріали Конференцій в Ріо-де-Жанейро. Стратегія сталого розвитку Європейського Союзу. Глобальний напрямок сталого розвитку. Особливості Стратегій Сталого розвитку країн Євросоюзу. Декларація і цілі розвитку тисячоліття.

Тема 5. Принципи забезпечення сталого розвитку

Принципи забезпечення сталого розвитку. Принципи суспільної організації в просторі. Принципи організації в часі. Принципи забезпечення екологічної стійкості. Принципи екологічних цілей. Принципи екологічної мотивації.

Тема 6. Економічна складова сталого розвитку

Сучасний стан світової економіки. Показники економічного розвитку країн. Історія економічного зростання на планеті. Два типи економічного зростання. Особливості розвитку багатих та бідних країн.

Тема 7. Екологічна та соціальна складові сталого розвитку

Екологічна складова сталого розвитку. Межі природних ресурсів планети. Глобальні екологічні ризики. Соціальна складова сталого розвитку.

Тема 8. Моніторинг переходу до сталого розвитку

Цілі та завдання моніторингу переходу до сталого розвитку. Сутність і види моніторингу переходу до сталого розвитку. Характеристика екологічних індикаторів сталого розвитку. Характеристика економічних індикаторів сталого розвитку. Характеристика соціальних індикаторів сталого розвитку. Приклади агрегованих (комплексних) індикаторів сталого розвитку. Індекс людського розвитку. Показник реального прогресу. Екологічний слід. Індекс живої планети. Індекс екологічної сталості. Індекс екологічного виконання. Індекс щасливої планети.

Тема 9. Європейські виміри сталого розвитку

Коротка характеристика ЄС. Стратегія сталого розвитку ЄС. Індикатори сталого розвитку ЄС.

Тема 10. Стратегія зеленої економіки

Поняття зеленої економіки. Прогрес досягнення цілей сталого розвитку в контексті зеленої економіки. Міжнародні інституції та ініціативи на підтримку зеленої економіки. Європейська зелена угода EU Green Deal. Політика сталого розвитку України на засадах зеленої економіки.

Тема 11. Стратегія циркулярної економіки

Поняття стратегії циркулярної економіки. Метрики глобальної та національної циркулярності. Масштабування циркулярної економіки. Європейський пакет циркулярної економіки.

Тема 12. Біоекономіка як тренд майбутнього

Загальні поняття біоекономіки. Біотехнології та їх типологія. Європейська стратегія біоекономіки

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абалкин Л. И. Хозяйственный механизм развитого социалистического общества: [монография] / Л. И. Абалкин. - М.: Мысль, 1973. - 263 с.
2. Академик. Словари и энциклопедии [Электронные текстовые данные] - Режим доступа: http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/30834.
3. Алимов О. М. Стратегічний потенціал - сукупні можливості національної економіки по досягненню цілей збалансованого розвитку [Текст] / О. М. Алимов, В. В. Микитенко // Продуктивні сили України: науково-теоретичний економічний журнал. - К.: РВПС України НАЛ України, 2006. - № 1. - С 135-151.
4. Алимов О. М. Технології управління стратегічним потенціалом розвитку України [Електронний ресурс] / В. В. Микитенко, О. М. Алимов // Національне господарство України: теорія та практика управління: електронне наукове фахове видання. - 2011. - № 1(1). - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/NacGosp/2011/Alimov_Mikitenko.pdf.
5. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: [монографія] /В. Д. Бакуменко. -К.: Вид-во УАДУ, 2000. - 328 с
6. Брундтланд Г. Х. Наше общее будущее. Доклад Комиссии ООН по окружающей среде и развитию / Г. Х. Брундтланд. - 1987. - М.: Прогресс, 1988. - С. 50.
7. Буркинський Б. В. Глобалізація економіки та національна екологічна доктрина / Б. В. Буркинський, Т. Г. Галушкіна // Економіст. - 2002. - № 9. - С. 20-23.
8. Гребенюк О. В. Управління розвитком інформаційних технологій у промисловості в контексті становлення інформаційного типу національної економіки / О. В. Гребенюк // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 20. - С. 66-69.
9. Данилишин Б. М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України [монографія] /Б. М. Данилишин, С І. Дорогунцов, В. С Міщенко. - К.: НИЛАВА, 1999. -С. 86.
10. Демешок О. О. Особливості соціально-економічного розвитку регіональних виробничо-економічних систем України / О. О. Демешок // Український соціум: наука - освіта -виробництво: збірник наукових праць ; за ред. д.е.н., проф. В. В. Микитенко. - К.: МНТУ та Центр перспективних

соціальних досліджень Міністерства соціальної політики України та НАЛ України, Асоціація ТЕКУ, Вид-во Вишемирський В. С, 2013. - Вип. 4. - С. 54-65.

11. Демешок О. О. Системно-універсальна технологія управління розвитком стратегічного потенціалу України / О. О. Демешок, А. О. Пінчук // Національне господарство України: теорія та практика управління: збірник наукових праць. - К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2013. - С 114-120.

12. Демешок О. О. Формування системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості у чотиривимірному просторі: реалізація дії її функціоналів / О. О. Демешок, В. В. Микитенко// Інвестиції: практика та досвід: наукове фахове видання. - К.: Чорноморський держаний університет ім. Петра Могили МОН України, 2015. - № 1. - С. 12-19.

13. Демешок О. О. Формування системно-універсальної технології управління розвитком стратегічного потенціалу реального сектору економіки України / О. О. Демешок // Український соціум: наука - освіта - виробництво: збірник наукових праць; за ред. В. В. Микитенко. - К.: МНТУ та Центр перспективних соціальних досліджень Міністерства соціальної політики України і НАН України, Асоціація ТЕКУ, Вид-во Вишемирський В. С 2014. - Вип. 6. - С 79-90.

14. Драган І. В. Реалізація природно-ресурсного потенціалу території на засадах самовідтворюваності в контексті модернізації національної економіки / І. В. Драган // Агросвіт. - 2013. - № 8. - С 22-27.

15. Драган І. О. Наукові основи національної стратегії сталого розвитку України [монографія] / І. О. Драган // [за наук. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика]; ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». - К.: ДУ ГЕПСР НАН України, 2015. - 40 с

16. Електронний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

17. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

18. Кіндзерський Ю. Концептуальні основи стратегії розвитку промисловості України на період до 2017 року // М. Якубовський, В. Новіцький, Ю. Кіндзерський // Економіка України. - 2013. - № 1. - С 4-20.

19. Микитенко В. В. Економічна безпека промисловості: цільовий функціонал та технології управління: [монографія] / В. В. Микитенко, О. О. Демешок; за наук. ред. д.е.н., проф. Микитенко В.В.- К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»; МНТУ

ім. акад. Юрія Бугая МОНмолодьспорту України, 2012. - 650 с

20. Енергоефективність: стратегічний ресурс трансформації виробничо економічних відносин: [монографія] / [О. М. Алимов, О. О. Демешок, І. А. Ігнат'єва, В. В. Микитенко та ін.]; за наук. ред. В. В. Микитенко. - К.: Київський національний університет технологій та дизайну МОНмолодьспорту України, 2012. - 734 с

21. Микитенко В. В. Макросистемна еволюція української економіки: [монографія] у 2 т / Б. М. Данилишин, В. В. Микитенко. - К.: РВПС України НАН України, Нічлава, 2008. - Т. 2.-210 с.

22. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку: [монографія] / [Кіндзерський Ю. В., Микитенко В. В., Якубовський М. М. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського; НАН України; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. - К., 2009. - 928 с

23. Прилипко В.А. Стратегія сталого розвитку природи та суспільства [В.А. Прилипко, В.М. Боголюбов, Л.Е. Піскунова] . -К.: НАУ, 2008.-115 с

24. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. - К.: ДУ ШПСР НАН України

5. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни
<ul style="list-style-type: none"> • www.president.gov.ua – офіційний сайт Президента України • www.rada.gov.ua – офіційний сайт Верховної ради України • www.ac-rada.gov.ua – офіційний сайт Рахункової палати України • www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету міністрів України • www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України • www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства Юстиції України • www.me.gov.ua - офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України • www.ukrstat.gov.ua - офіційний сайт Державного комітету статистики України 	<ul style="list-style-type: none"> • Навчальна програма з навчальної дисципліни • Робоча програма з навчальної дисципліни • Методичні рекомендації з вивчення тем • Плани семінарських занять та методичні рекомендації до їх проведення • Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи (СРС) • Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни • Інші